

*Alla Sveriges
orkidéer är
fridlysta*

Alla Sveriges orkidéer är fridlysta

Många orkidéarter är utrotningshotade. De har mycket speciella krav på sin omgivning och tål inte att flyttas eller att deras livsmiljö förändras. Alla svenska orkidéer är fridlysta. Man får inte plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort eller skada vilda exemplar eller deras frön.

Här presenteras 15 av de orkidéarter som finns i Sverige. De är utvalda för att visa några av de sällsynta och några av de mer vanliga arterna. Dessutom ska de illustrera form- och färgvariationen i orkidéfamiljen. Orkidéerna varierar från små, blekt färgade och oansenliga arter till klart färgade och iögonfallande arter.

Orkidéer är exklusiva

Orkidéerna anses av många vara exotiska, vackra och ovanliga inslag i den svenska floran. Orkidéfamiljen

Adam och Eva

Växer på torr gräsmark och klippor, främst i kusttrakter i södra och mellersta Sverige. Blommorna förekommer i två färgställningar, violetteröda och vitgula.

På framsidan:

Nattviol

Växer tämligen allmänt på skogsängar och backar i hela landet. Blommorna är starkt väldoftande.

Vityxne

Växer sällsynt på mager gräs-
mark i södra Sverige och i
fjälltrakterna. Blommorna är
gräddvita och mycket små.

Brudsporre

Växer mindre allmänt på
ängsmark i hela landet.
Blommorna är väldoftande
och har en lång, smal sporre.

är den mest mångformiga och högst utvecklade bland de enhjärtbladiga växterna. Den är också en av växtrikets största familjer och består av över 20 000 arter spridda över hela världen. Orkidéerna har mycket speciella krav på sin livsmiljö och är därför i många fall känsliga för förändringar. Många arter är i dag utrotningshotade, både för att de plockas eller grävs upp och för att miljön där de växer förändras på olika sätt, till exempel till följd av de moderna metoderna i jord- och skogsbruket.

I Sverige finns drygt 40 orkidéarter. Många av dem är sällsynta, samtidigt som de flesta är vackra och där-

Skogsfru

Finns sällsynt i fuktig, mossig skogsmark över större delen av landet.

Norna

Välldoftande, sällsynt orkidé med en enda stor blomma. Växer i fuktig, myllrik barrskog i norra delen av landet.

för inbjuder till att plocka och samla. Det har under årens lopp upptäckts allt fler områden där samtliga orkidéer grävts upp och troligen förts ut ur landet. Genom fridlysning kan man skydda orkidéerna mot plockning och insamling. För att skydda dem mot miljöförändringar krävs att man bevarar deras växtplatser.

Varje art har sin speciella växtplats

Några orkidéarter förekommer över hela Sverige men många finns enbart i den södra delen av landet. Ett fåtal arter växer endast i Norrland. Eftersom de olika arterna oftast har bestämda miljökrav växer de bara i

Fungfru Marie Nycklar

En av våra vanligaste orkidéer.
Finns i hela landet, särskilt på
magrare mark.

Tvåblad

Förekommer mindre allmänt
på fuktiga skogsängar och
i lundar över hela landet.
Är mer allmän i kalkrika trakter.

den naturtyp som passar just den arten. Några trivs bäst på ängar medan andra föredrar skog, kärr eller betade marker. Många arter föredrar kalkrika marker, som till exempel på Öland och Gotland.

Om vi ska få behålla alla våra orkidéer i Sverige är det viktigt att vi respekterar fridlysningen och låter dem stå kvar ute i naturen. Det är helt meningslöst att gräva upp blommorna och försöka plantera in dem i sin egen trädgård. Orkidéerna är bland annat beroende av att leva tillsammans med en speciell svamp. En orkidé som flyttas från sin naturliga växtplats kommer därför snart att dö.

Rödssysla

Förekommer sällsynt på torr skogsmark i kalkrika trakter i södra och mellersta Sverige.

Flugblomster

Växer sällsynt på fuktiga ängar i kalktrakter upp till Jämtland. Blommorna ser ut och luktar som en stekelhona. Stekelhanen luras att försöka para sig med blomman och hjälper därmed till med pollineringen.

Knärot

En liten orkidé med små vita blommor i en ensidig klase. Växer mindre allmänt i barrskog i hela landet.

Kärrknipprot

Förekommer sällsynt i kalkkärr och på fuktängar. Är mer vanlig på Öland och Gotland.

Brunkulla

Välldoftande och sällsynt orkidé som växer på ängsmark i kalktrakter i nordvästra Sverige.

Johannesnycklar

Växer på gräsmark i kalktrakter i sydöstra Sverige. Blommorna är stora, praktfulla och vällduktande.

Guckusko

Växer sällsynt i fuktig skogs- och lundmark i stora delar av landet. Har den största blomman av Sveriges orkidéer.

Det är olagligt att bidra till utrotning

Att plocka eller gräva upp orkidéer är olagligt och alltså straffbart. Om du upptäcker en plats där man grävt upp orkidéer är vi tacksamma om du meddelar det till polisen, länsstyrelsen eller Naturvårdsverket.

Vill du ha mer information om orkidéer kan du också vända dig till

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm, Tel: 010-698 10 00

www.naturvardsverket.se/publikationer

Ordertel: 08-505 933 40 E-post: natur@cm.se